

20
24

BİA Medya Gözlem
Raporu

Temmuz - Ağustos - Eylül 2024

BİA Medya Gözlem Raporu

"Bu rapor,
Almanya Federal Cumhuriyeti
Başkonsolosluğu'nun finansal desteğiyle
hazırlanmıştır.

İçeriklerin sorumluluğu IPS İletişim Vakfı'na aittir,
Almanya Federal Cumhuriyeti
Başkonsolosluğu'nun görüşlerini
yansıtılmamaktadır."

Gazeteciyi yeter ki sustur, dokunmam!

Erol Önderođlu

Türkiye’de gazetecilere yönelik fiziki şiddet ve tutuklamalar son dönemde düşüşe geçse de, muktedirlerin eleştirildiği gündem belirleyebilecek haberlerin online alandan silinmesi ve özellikle iktidar ortağı Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) ve yakın siyasi grupların gazetecilerin tehdit edilmesi gibi uygulamalar, keyfiliği ve cezasızlığı meşrulaştıran tedirgin edici bir ortama yol açtı.

Sulh Ceza Hakimlikleri ve Erişim Sağlayıcıları Birliği, iktidar çevrelerinin, cemaat gruplarının, MHP çevrelerinin, bürokrat ve girişimcilerin başvuruları sonucu, “kişilik hakları”na dayanarak Temmuz-Eylül döneminde en az 87 haber ve yüzlerce gazetecilik paylaşımına erişim engeli getirdi. Artık Türkiye’de yolsuzluk, kayırmacılık, usulsüzlük, tarikatlar ve inanç sömürüsü gibi konularda haber yapmak imkânsız hale geldi.

Üç ayda en az
3 gazeteci gözaltına alındı

55

10

3

● 2023 ● 2023/3 ● 2024 /3

Üç ayda en az **1 gazeteci**
işsiz kaldı

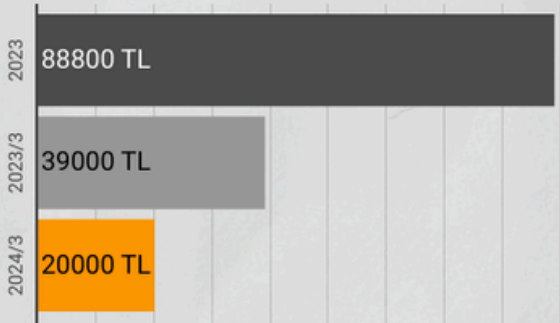
81

45

1

● 2023 ● 2023/3 ● 2024/3

AYM en az **20 bin TL ceza**
kesti

En az **71 gazeteci saldırıya uğradı**,
haber yapmaları engellendi.

25

10

71

● 2023 ● 2023 /3 ● 2024 /3

RTÜK'ten **189 bin TL'lik ceza**

Dönem	Ceza Tutarı (TL)
2023	56 para cezası, 18 program/yayın durdurma; 29.861.000 TL
2023/3	10 para cezası, 2 yayın durdurma; 14.718.114 TL
2024/3	1 para cezası karşılığı toplam 189.283 TL

● RTÜK Cezaları

Üç ayda

17 gazeteciye

"Erdoğan'a hakaret" davası

1 mahkum

17 sanık

17 sanıktan 11 mahkum

● 2023 ● 2023/3 ● 2024/3

AİHM Türkiye'ye bu
dönemde **ceza kesmedi**

2023 34375 €

2023/3 0

2024/3 0

Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarını kapsayan BİA Medya Gözlem Raporu, en az 164 gazetecinin ceza davaları, beşinin de tazminat dosyaları kapsamında yargılandığını, 68 gazetecinin MHP ve bağlı siyasi yapıların “tehdit etme ayrıcalığı”na uğradığı, Hayko Bağdat ile birlikte 77 gazetecinin “Cumhurbaşkanı’na hakaret”ten mahkûm edildiğini gösteriyor. Ayrıca, gazetecinin YouTube kullanımı, “kişilik hakları”na dayalı erişim engelleri ve “etki ajanlığı”na ilişkin yetkililerin düzenleme veya yeniden düzenleme yönündeki duyurular endişeleri artırıyor.

Medya özgürlüğü ve hukuk devletindeki derin gerileme nedeniyle Türkiye’yi 180 ülkeli RSF Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi’nde 158. sırada gösteren Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF), Cumhurbaşkanlık’ta 10. yılını tamamlaması dolayısıyla Recep Tayyip Erdoğan’a, “bağımsız gazetecileri korumak ve nihayetinde ülkede bilgi edinme hakkını güvence altına almak için geniş kapsamlı reformları hayata geçirin” çağrısı yaptı

Saldırıları yerini yaygın MHP tehdidine bıraktı

İktidar ortağı MHP ve Ülkü Ocakları gibi bağlı siyasi oluşumlar, hukuku hiçe sayacak şekilde, Ankara’da işlenen Sinan Ateş cinayeti gibi konuları ısrarla gündeme getiren araştırmacı gazetecileri ve Halk TV gibi medya kuruluşlarını yargı makamlarının harekete geçmediği bir ortamda, tehdit etme ayrıcalığını yaşıyor.

Üç ayda 14 beraat, 11 mahkumiyet

Temmuz-Eylül döneminde yargılanan, aralarında “örgüt üyeliği”nden sanık Kürt medya temsilcileri Diren Yurtsever, Deniz Nazlım, Berivan Altan, Selman Güzelyüz, Hakan Yalçın, Emrullah Acar, Zemo Ağgöz ve JinNews sitesi muhabiri Öznur Değer toplam 50 yıl hapse mahkûm edildi. “Cumhurbaşkanına hakaret” iddiasıyla yargılanan sürgündeki gazeteci Hayko Bağdat’a da ertelemeli 1 yıl 2 ay 17 gün hapis cezası verildi. HDP eski milletvekili Leyla Güven’in bir panel konuşması Yüksekova Haber sitesi ve Youtube kanalından yayımlandığı için site yetkilileri Erkan Çapraz ve Ömer Oğuz, “terör örgütü propagandası”ndan her biri 16 bin 660 TL adli parayla cezalandırıldı.

Bu dönemde aralarında Elif Akgül ve Haluk Kalafat’ın da olduğu 14 haberci, “kişiler arası görüşmeleri hukuka aykırı şekilde yaymak”, “kişisel verileri ele geçirme ve yayımlamak”, “örgüt propagandası”, “halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yaymak”, “toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanununa muhalefet” ve “örgüt üyeliği” suçlamalarıyla yargılandıkları davalardan beraat etti. Deutsche Welle (DW) İstanbul Ofisi Koordinatörü ve gazeteci Bülent Mumay’a “kişisel verileri yayma” iddiasıyla verilen 20 aylık hapis cezasının İstinafta onanması nedeniyle dosyayı Anayasa Mahkemesi’ne (AYM) taşıyacak.

Hayko Bağdat'a "Cumhurbaşkanına hakaret" cezası

Temmuz-Eylül döneminde en az 17 gazeteci ve karikatüristin adı (Barış Pehlivan, Ozan Alper Yurtođlu, Deniz Yücel, İhsan Çaralan, İnan Kızılkaya, Ahmet Sever, Hayko Bağdat, Sedef Kabaş, Erk Acarer, Julien Serignac, Gerard Biard, Laurent Sourisseau, "Alice", Ramazan Yurttapan, Haydar Ergül, Furkan Karabay (2) ve Rüstem Batum) "Cumhurbaşkanına hakaret" gerekçesine dayandırılan davalarda geçti.

Toplam 84 yıl hapis cezası öngören bu dosyaların birinde, sürgündeki gazeteci Hayko Bağdat'a, ertelemeli 1 yıl 2 ay 17 gün hapis cezası verildi.

TCK'nın 299. maddesi, Erdoğan'ın Cumhurbaşkanlık'taki 10 yıllık görev süresinde 250'yi aşkın gazetecinin yargılanmasına, Hayko Bağdat ile birlikte en az 77'sinin de (kimisi ertelemeli olarak) hapis veya para cezalarına mahkûm edilmesine zemin oluşturdu.

Gazeteciye ceza davalarında aktörler : İktidar ve yargı

Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında en az 18 gazeteci, iktidar ve yargının öne çıktığı çevrelerinin haklarında "hakaret", "kamu görevlisine hakaret" veya "iftira" iddiasıyla yaptığı şikâyetler sonucu bir veya birden fazla ceza davası kapsamında mahkemeye çıktı. Mahkûmiyet kararının çıkmadığı bu dönemde, Oktay Candemir, Hayko Bağdat, Barış Pehlivan ve Mustafa Büyüksipahi beraat etti.

BirGün'e 1 milyonluk HalkBank davası, Kabaş'a "Erdoğan" cezası

Son üç ayda en az beş gazeteci ve iki yayın kuruluşu da toplam 2 milyon 65 bin TL manevi tazminat istemiyle yargılandı. Bu davalarda gazeteci Sedef Kabaş, Tele1 kanalında Cumhurbaşkanı Erdoğan'a yönelik sözlerden yargılandığı 250 bin TL talepli davada 115 bin TL ödemeye mahkûm edildi. Halkbank da araştırmacı gazeteci Timur Soykan'a ait "Halkbank'tan mafyaya 550 milyon kredi" haberinden BirGün gazetesi ve birgun.net sitesine 1 milyon TL'lik tazminat davası açtı.

87 haber ve yüzlerce gazetecilik paylaşımına sansür

Sulh Ceza Hakimlikleri ve Erişim Sağlayıcıları Birliği, iktidar çevrelerinin, cemaat gruplarının, MHP çevrelerinin, bürokrat ve girişimcilerin başvuruları sonucu, “kişilik hakları”na dayanarak Temmuz-Eylül döneminde en az 87 haber ve yüzlerce gazetecilik paylaşımı veya bağlantılı sosyal medya paylaşımlarına erişim engeli getirdi.

Diyarbakır’da 8 yaşındaki Narin Güran’ın öldürülmesine dair haberlere getirilen yayın yasağını, kaldırıldıktan sonra, “soruşturmanın gizliliği” uyarıları izledi. Eksik olan ise, medyanın gelişmelerden düzenli, açık ve sağlıklı bilgilendirilmesi oldu.

Açık Radyo’ya RTÜK sansürü yargıdan döndü

Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) Başkanı Ebubekir Şahin’in kamuoyu önündeki çıkışları, bağımsız sivil toplumun ağır tepkilerine neden olan kurulun siyasi kararlarına ayrı bir antidemokratik kapsam katıyor. Diğer yandan Şahin, Milliyet gazetesi yazarı Zafer Şahin’in gazeteci Fatih Altaylı’ya “yavşak” dediği sosyal medya paylaşımını “alkış” emojisiyle yeniden paylaşma hakkını kendinde görebiliyor. Son olarak Açık Radyo’ya “Ermeni Soykırımı”na atıftan verilen 189 bin 283 TL’lik para ve beş kez yayın durdurma cezaları idari yargıdan döndü

İyi haberler de yok değil!

- 14 gazeteci beraat etti.
- Ankara Bölge 10. İdare Mahkemesi, Açık Radyo’ya ağır para cezası ve program cezası veren RTÜK’ün İdare Mahkemesi’nin yürütmeyi durdurma kararına yaptığı itirazı reddetti.
- Evrensel Gazetesi İzmir Temsilcisi Özer Akdemir de, basın kartının gerekçesiz iptal edilmesiyle ilgili İdare Mahkemesi’nde açtığı davayı kazandı.
- Gazeteci İ.H.H’ye yönelik sosyal medyadaki paylaşımında “Zamansız öten horozu keserler” diye yazan M.Y. adlı kişiyi tehditten hapse mahkum etti.

Bildirici: Gazetecilik bunun neresinde?

Sekiz yaşındaki Narin Güran’ın Diyarbakır’da öldürülmesiyle ilgili vakaya medya yoğun ilgi gösterdi. Ancak her çizgiden yayın kuruluşu, etik standartları gözetmedeki yetersizliği nedeniyle ağır eleştirilerle karşılaştı. Medya ombudsmanı ve gazeteci Faruk Bildirici de tepkisini, “Gerçekliğinden emin olmayacaksınız ama doğrulanmamış birtakım söylentileri, akıl yürüterek, acının üzerinde tepinerek reyting devşireceksiniz. Gazetecilik bunun neresinde?” sözleriyle gösterdi.

BİA MEDYA GÖZLEM RAPORU

Temmuz - Ağustos - Eylül

2024

Gülbin Tosun ile NOW TV yollar ayrıldı

Son üç ayda, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş'ın sokak hayvanları ile ilgili açıklamalarına tepki gösterdikten sonra zorunlu izne çıkarılan NOW TV Ana Haber Bülteni sunucusu Gülbin Tosun kanalla yollarının ayrıldığını açıkladı.

Sinan Aygül AYM'de kazandı

Bu dönemde Anayasa Mahkemesi, "Jeo-Vurgun" yazısıyla AKP Bitlis Milletvekili Vahit Kiler'e "Kurt siyasetçi" dediği için ceza alıp tutuklanan gazeteci Sinan Aygül'ün hakarettten verilen cezayı ifade özgürlüğünün bir ihlali olarak 20 bin TL tazminatla mahkûm etti. AYM'ye bir başvuru da, İBB'nin metro kredisine haciz koyduran bir şirkete yönelik yayını için 20 ay hapse mahkum edilen gazeteci Bülent Mumay'dan gidecek.

BIA Medya Gözlem Raporu

Bağımsız İletişim Ağı (BIA), 2001'den bu yana medyanın toplum yararını esas alan, politik ve etik olarak sorumlu bir haberciliğe yönelmesini özendirerek; medya ve toplum yöneticilerine uygulamalarıyla ilgili bir ayna tutmak ve yerel medyanın ifade özgürlüğünü sınırlayan uygulamalar karşısında haklarını savunmasına yardımcı olmak amacıyla ifade özgürlüğü ihlallerini izliyor ve raporlaştırıyor.

Geçmiş BIA Medya Gözlem Raporlarına, raporların Kürtçe ve İngilizce çevirilerine [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

bianet.org

20
24

İletişim

Faikpaşa Caddesi Faikpaşa Apartmanı
No: 37 Kat: 3 Daire: 7-8
34425 Beyoğlu İSTANBUL